

Den højtærede Handelsminister har gjort et Par Bemærkninger til mig om, hvad jeg havde sagt desangaaende, og anførte, at hvis man gik den Vej, jeg havde foreslaaet, vilde det fremkalde Arbejdsløshed. Dette er ganske urigtigt. Hvis man vælger det, som jeg mener, man bør gøre, vil Forholdet blive det, at der vil blive mere Arbejde her i Landet, og jeg haaber, at man kan tilrettelægge Forholdene saaledes, at vi ved de Foranstaltninger, Handelsministeren talte om, netop kan bevare en større Del af det danske Erhverv, en større Del af Arbejderklassen, i Virksomhed, end hvis vi lader Tingene gaa deres egen Gang, thi da er det uomtvisteligt, at Arbejdsløsheden vil brede sig. Vi er allerede nu saaledes stillede, at man med Sikkerhed kan forudse, at i Løbet af Vinteren vil vi naa til en større Arbejdsløshed end den, vi havde under den værste Periode af Krigen. Den Kreditindskrænkning, som nu er iværksat, den høje Rente, der maa betales, fører til, at man rammer baade legitime og illegitime Forretninger meget haardt. Virksomheder er allerede standsede, og flere vil blive standset helt eller delvis, og der kan ikke raades Bod derpaa ad anden Vej i Øjeblikket, saa vidt jeg kan se, end den, at vi søger at bringe vor Handelsbalance i det rette Leje igen.

I Øjeblikket er Forholdet det, at vi Maaned for Maaned gør stedse større Gæld. I og for sig kan man ikke deraf udlede, at Danmarks Stilling er fortvivlet. Jeg vil paa ingen Maade have det fastslaaet som en Kendsgerning, at Danmarks økonomiske Forhold er fortvivlede. Utvivlsomt er det rigtigt, at vor Status er forholdsvist god, og det skulde i og for sig ikke volde os større Besvær nu at skyldes $\frac{3}{4}$ Milliard til Udlandet Netto, end det voldte os i 1914 at skyldes 1 Milliard eller maaske noget over 1 Milliard. Men det volder os alligevel større Besvær, fordi vi nu for det første ikke kan opnaa den Kredit i Udlandet, som vi kunde tidligere, ikke kan optage Laan i Udlandet som tidligere, ikke kan eksportere vore Kreditforeningsobligationer til Udlandet som tidligere og endelig, fordi Bevægelsen gaar i den gale Retning: at vi stadig forøger Gælden ved, at vi Maaned for Maaned

har en Handelsunderbalance, der svarer til, ja, er større end den, vi havde i 12 samfulde Maaneder før Krigen.

At det kan føre til farlige Konsekvenser for os at fortsætte ad den Vej, vi nu er inde paa, vil jeg blot anføre et Eksempel paa, nemlig dette, at det nu meget bestemt paastaas, at en væsentlig Del af vore Kreditforeningsobligationer er vandret ud af Landet igen. Jeg skal ikke nævne noget Tal, for jeg har ikke noget bestemt Tal ved Haanden — og det er der vel ingen, der har —, men det Tal, der er forelagt for mig, er i alt Fald meget betydeligt; og det er jo givet, at disse Kreditforeningsobligationer, der er solgte til Udlandet, er anbragte som Dækning for gjorte Underskud og paa en saadan Maade, at det giver os meget betydeligt Tab. Kurserne er jo saa umaadelig lave nu, og de er selvfølgelig ikke højere, naar der sælges til Udlandet. Vi kan ikke være tjente med det, og det kan føre til ret betydelige Vanskeligheder for vore Kreditforeninger og naturligvis ogsaa for vore Hypotekforeninger, hvis der er Tale om Eksport af Hypotekforeningsobligationer; thi, som bekendt, er Kuponerne betalbare i Sterling. Det vil altsaa sige, at vi kan komme til at svare en Rente, der i Virkeligheden er langt højere end den egentlig fastsatte, hvorefter Laantagerne regner.

At Stillingen er foruroligende, vil man kunne skønne alene af den Omstændighed, at der i Aftes paa et Møde, hvor Valutaspørgsmaalet diskuteredes, af en landskendt Nationaløkonom i fuldt Alvor fremsattes den Tanke, at Danmark i Virkeligheden maatte forberede sig paa, hvis ikke virksomme Foranstaltninger kunde træffes, at mindst 2 Millioner af Landets Indbyggere maatte fortrække, fordi de ikke kunde faa Føden mere her i Landet. Kulspørgsmaalet, ja, hele Spørgsmaalet om Industriens Raavarer er af saa vital Interesse, at man ikke helt kan afvise den Tanke, at vi ikke kan klare Vanskelighederne. Jeg tror nu ikke, det ser saa galt ud, jeg vil i alt Fald indtil videre væge mig imod at føres ind paa den Tanke, at det eneste, vi til syvende og sidst kan med Virkning eksportere ud af Landet, er Mennesker. Men jeg vil